

Mælkeribruget i Danmark 1897.

Af Konsulent B. Bøggild.

Ved Indbindingen i Efteraaret 1896 var Foderbeholdningerne paa mange Steder i Landet ingenlunde store. — Sommeren 1896 havde været tør og for mange Egenes Vedkommende temmelig græsfattig. Der var bjærgtet en som Regel rigelig og god Høafgrøde; men Vaarsæden blev kort, og flere Korrespondenter minde om, at Roeafgrøderne ogsaa vare smaa. Der var imidlertid stor Forskjel. Nogle Steder paa Øerne var der avlet godt. Nr. 6 angiver at have haft særdeles rigelig med Roer, medens disse hos Nr. 7 vare temmelig mislykkede. Nr. 8 havde ualmindelig meget Foder; men Nr. 15 havde kun en lille Avl, og for ham som Jyde var det af stor Betydning, at Priserne paa alt Kvæg alene med Undtagelse af Kælvekøer vare meget lave. Gjennemgaaende var det uden Tvivl fuldtallige Besætninger, der bleve bundne ind; og for enkelte Korrespondenter kneb det lidt at fodre igjennem.

Den tidligere almindelige Skik i den første Del af Vinteren at fede en stor Del af Aarets Udsættere ere de fleste Landmænd nu formentlig ved at komme bort fra. Idet Konjunkturerne mere og mere opfordre til at indskrænke Kjødproduktionen og forøge Smørproduktionen, bliver det mere og mere almindelig, at Udsætterne sælges til Hjemmeslagtning en efter anden i Aarets Løb, efterhaanden som de blive udmalkede; men en Skyggeside ved

dette Forhold er det rigtignok, at mangen halvsimpel Malker nu hist og her kan faa Lov at blive i Besætningen, fordi den kun vil kunne sælges til en lille Pris. I sin Helhed er der dog utvivlsomt nu Landet over en sund Bestræbelse efter at søge Malkeevnen og specielt Smørydelsen fremmet; men det tager jo Tid. Og Kvægavlsforeninger og Kontrolforeninger tjene vel til at vække Interessen og til at udpege de gode Køer; men dem er der jo endnu ikke nok af, og mange Folk betænke sig paa at skille sig af med en Ko, selv om den er en simpel Malker, fordi de ikke i Øjeblikket have nogen bedre at sætte i Stedet. Fremhæves maa det derfor atter og atter, at det er meget bedre Økonomi at have nogle tomme Pladser i Stalden end at holde paa lige saa mange »Rotter«, der give Smør til en eller halvanden Krone Pundet, medens Smørhandleren kun vil betale det med 90 Øre, og dette er dobbelt nødvendigt at have i Erindring nu, da Foderstofferne ere blevne noget dyrere, medens Smørret synes at have en noget nedadgaaende Tendents.

Fra 19 Herregaardsmælkerier i Landets forskellige Egne er der paa Redaktionen Opfordring som sædvanlig velvillig indsendt Regnskaber, der ere bearbejdede og sammenstillede ligesom tidligere Aar i de efterfølgende 6 Tabeller. — De 19 Regnskaber ere ikke indsamlede i den Hensigt at vise, hvorledes Landets mest dygtige eller fremskredne Landmænd bare sig ad i 1897; men Hensigten har derimod været dels at vise, hvorledes Tilstanden var saavel i de gode som i de mindre gode Egne af Landet og dernæst at sammenligne Aaret med de nærmest foregaaende og faa Lejlighed til at omtale saavel den almindelige Udvikling som de for det sidst forløbne Aar mest særegne Forhold.

I Tabel I ere Tallene samlede angaaende Fodringen og Produktionen i Vinterhalvaaret. Besætningernes Størrelse ses at variere fra mindre end 40 til over 300 Køer, og her foreligger saaledes et Vidnesbyrd om, at der endnu er baade større og mindre Gaarde, der selv behandle Mæl-

ken. Men disses Antal bliver for hvert Aar mindre og mindre. Endnu 1890 benyttede Halvdelen af Korrespondenterne Bøtter, Is, Vand eller Mælkekjærning. Nu er der kun to tilbage, der anvender Bøtter og en Tid om Sommeren Issystemet; alle de andre have enten selv anskaffet Centrifuge eller ere gaaede over til at levere Mælken til Fælles- eller Andelsmælkeri. Og ikke nok dermed, — særlig karakteristisk for de seneste Aars Udvikling er det, at mange Landmænd, der for faa Aar siden med ret stor Bekostning omordnede deres Mælkerier og opstillede Centrifuge, nu ere komne til Erkjendelse af, at Hjemmedriften foranlediger store Udgifter og mange Vanskeligheder, saavel hvad Vedligeholdelsen som hvad Folkehold og Smørsalg angaar, og derfor beslutte de sig nu til at sælge Mælken eller levere den til nærmeste Andelsmælkeri. Saaledes meddeler Nr. 10, der 1893 opstillede en Alfa-Pony-Separator til Hestekraft, at han nu gaar i Andelsmælkeri; og fra flere Egne, saaledes Nyborg og Slagelse, meddeles det, at Herregaardsfolk tænke paa at oprette nye og store Andelsmælkerier, ved hvilke man haaber samtidig at opnaa billigere Driftsudgifter og ikke alene større, men ogsaa mere ensartede og fine Smørmærker.

Hvad Vinterfodringen angaar, ses denne at være meget forskjellig hos de 19 Korrespondenter. Nr. 9 har slet ikke anvendt indkjøbte Foderstoffer, og Nr. 8 har ved Siden af den hjemmeavlede Sæd kun anvendt lidt Majs, og netop om disse to Korrespondenter vil man senere finde i Tabel II, at de have produceret Mælken aller dyrest. Adskillige mene erfaringsmæssig at være nødsagede til at bibeholde Rapskager i Foderblandingen; og mærkelig nok er det kun Nr. 19, der har fulgt den af Forsøgslaboratoriet i 37te Beretning givne Anvisning til at anvende Rapsfrø ved Siden af andre kvælstofrige Kager.

Mere end Halvdelen af Korrespondenterne have anvendt mere eller mindre Melassefoder, og næsten Halvdelen have anvendt Majs. Nr. 5 skriver, at Melassefoderet har efter sin Pris og i Mængde af ikke over 2 Pd. pr. Ko

svaret god Regning. Og Nr. 16 skriver, at da Majs og Melassefoder stillede sig temmelig billig, anvendtes betydelig heraf; men han tilskriver for en væsentlig Del dette, at Mælkeudbyttet var mindre tilfredsstillende, hvorfor han denne Vinter agter at bruge flere Kager, men nøjes med færre Pund Kraftfoder pr. Ko.

Bomuldsfrøkager og Solsikkekager synes at være de mest anvendte Oliekager, og som kvælstofrigt Foderstof ved Siden af Rodfrugter ere de formentlig ogsaa særdeles formaalstjenlige. Nr. 6 har atter i Aar helt undladt at anvende Sæd. Han har givet et godt Roefoder, baade Kløverhø og Enghø og dernæst Bomuldsfrøkager, Solsikkekager og Rapskager, og han har opnaaet et godt Mælkeudbytte til meget moderat Pris, — netop samme Pris som Nr. 5, der slet ikke har anvendt Rodfrugter.

Oversigt over Vinterfodringen og Produktionsudgiften til Vintermælken faas iøvrigt bedst af Tab. II a og Tab. II b, hvor Sammenligning kan finde Sted med de 3—4 foregaaende Aar. Omsætningen af alt Foderet til Kraftfoder er sket ved Reduktion efter følgende Forholdstal:

100 Pd. Kraftfoder	= 100
100 — Kløverhø	= 40
100 — Enghø	= 33 ¹ / ₃
100 — Gulerødder og Runkelroer	= 10
100 — Turnips, Rutabaga og Sukker- roeffald	= 8
100 — Kartoffler	= 25

Ved Foderets Beregning til Penge er Kraftfoderenheden sat til 4¹/₂ Øre, medens den de foregaaende to Aar beregnedes til 4 Øre med Undtagelse af de om Vinteren opfodrede Oliekager, som i 1896 ansattes til 4¹/₂ og i 1895 til 5 Øre pr. Pd. — I 1893—94 var Kraftfoderenheden sat til 4¹/₂ Øre og de om Vinteren anvendte Oliekager til 6 Øre pr. Pd. — Det bedste Grundlag for Sammenligningen er imidlertid ikke Prisen, men derimod Antallet af Kraftfoderenheder forbrugt til 100 Pd. Mælk.

Tab. I. Vinterfodringen

Mælkeriernes Nr.	Mælkeriernes Nr. i forrige Aars Beretning	Koholdet					Vinterfodret Antal Dage	Opfodret pr. Ko									
		Antal Køer	pCt. Kælvare inden 1ste Januar	pCt. nyindsatte Køer	pCt. Kæstere og Overløbere	Pd. Rapskager		Pd. Palmekager	Pd. Klid og Melassefoder	Pd. andre Handelsfoderstoffer	Pd. Korn	Ialt Pd. Kraftfoder	Pd. Kraftfoder pr. Dag	Pd. Kløverhø og Vikkehavrehø*)	Pd. Enghø *)	Pd. Runkelroer og Gulerødder**)	Pd. Turnips og Rutabaga**)
1	1	124	32	17	3	199	»	»	124	339	467	930	4,7	1202	145	»	1650
2	2	52,2	44	17	21	214	140	»	268	522	52	982	4,6	1437	»	8668	144
3	3	57	69	18	5	218	»	674	155	223	»	1052	4,9	»	»	»	11940 †)
4	4	100	59	18	15	181	133	»	518	343	1	995	5,5	1440	»	»	1000 †)
5	5	35,7	37	17	9	205	144	283	359	293	237	1316	6,4	403	661	»	»
6	6	49	53	16	8	230	204	»	»	408	»	612	2,7	1122	408	10612	»
7	7	105	33	22	206	»	»	»	127	524	587	1238	6,0	1769	»	270	»
8	8	58	52	21	9	216	»	»	»	30	327	357	1,7	1966	1862	»	4966
9	9	160	34	13	9	195	»	»	»	553	553	2,8	963	1238	»	2500	»
10	10	82	48	12	4	199	128	»	»	432	502	1062	5,3	427	1098	»	4878
11	11	261	50	27	20	181	127	100	116	229	106	678	3,7	775	»	6288	»
12	12	185	42	27	23	181	142	136	»	191	491	960	5,3	1173	»	6924	»
13	13	320	33	17	7	204	153	89	234	294	475	1245	6,1	722	103	6797	»
14	14	91,5	46	26	4	215	152	»	115	425	271	963	4,5	»	1836	6020	3338 †)
15	15	38	45	24	6	202	12	12	197	137	504	862	4,3	1263	»	»	1895
16	16	155	58	18	8	222	139	»	466	666	82	1353	6,1	1710	»	6907	»
17	17	178	47	20	16	233	262	»	195	286	453	1196	5,1	1362	1362	11527	»
18	—	176	60	34	16	248	190	»	443	379	479	1491	6,0	1240	1240	4000	5000
19	19	263	31	12	22	181	12††	16	»	342	481	851	4,7	193	1363	666	6879

*) Et Læs Hø regnet til 1200 Pd., naar intet andet opgives, og en Givt til 5 Pd.

**) En Tønde Runkelroer, Gulerødder og Rutabaga regnet til 180 Pd., en Tønde Turnips til 160 Pd.

†) Sukkerroeaffald.

††) Rapsfrø.

1896—97 paa 19 Gaarde.

Produceret pr. Ko						Mælkeforbrug		Pr. 100 Pd. opnaaet Kr. for		Antal Kalve		Mælkerisystem
Pd. Mælk	Pd. Smør	Pd. frisk Ost	Solgt Pd. skummet Mælk	Pd. sk. Mælk til Kalve og Husholdn.	Foderenheder til Svinene	til 1 Pd. Smør	til 1 Pd. frisk Ost	Smør	Ost	tillagt	fedet	
2760	97	46	8	536	301	29,0	13,8	88,67	10,00	15	9	
3474	127	60	58	745	179	26,6	13,7	90,80	10,00	8	2	K. & H.s Centrifuge
3895	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	2	Andelsmælkeri
3118	105	61	35	566	288	28,5	15,3	91,67	8,44	27	4	K. & H.s Centrifuge
2667	95	80	19	1045	124	27,4	13,7	88,60	10,08	11	»	Alfa-K-Separator
3571	129	»	»	1020	397	27,4	—	89,62	—	10	»	Alfa-B-Separator
2230	73	62	39	497	148	29,0	15,3	94,60	10,00	20	20	Alfa-Pony-Separator
1997	76	7	»	907	153	25,6	12,2	88,50	13,00	23	3	K. & H.s Centrifuge
1309	43	»	11	302	153	29,7	—	88,33	—	15	»	Bøtter
2700	93	106	22	584	202	28,5	12,6	87,37 *)	10,00	12	2	Alfa-Pony-Separator
2465	86	66	11	753	179	28,3	13,7	91,40	16,30	74	6	B. & W.s Centrifuge
2542	87	68	51	728	161	27,0	13,7	91,80	13,00	50	»	Alfa-Separator
2420	89	51	36	403	217	25,2	12,8	83,12	14,00	61	»	Alfa-Separator
3144	—	—	—	—	—	—	—	93,89	11,00	—	—	Alfa-Pony-Separator
2268	76	23	»	893	168	28,4	14,0	88,60	19,00	10	—	Bøtter
3216	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mælkesalg
3643	110	109	27	599	237	27,9	14,3	92,80	14,00	54	»	Alfa-Separator
3700	125	176	16	819	214	28,0	11,9	86,63	12,00	44	»	Alfa-Separator
2376	82	10	210	1284	103	28,0	15,1	92,40	12,80	85	»	Alfa-Separator

*) Gjennemsnitspris for hele Aaret.

I Tabel II b ses, hvorledes dette kan variere fra Gaard til Gaard og for samme Besætning fra Aar til Aar.

Den billigste Produktion ses at være naaet af Nr. 1, 3, 5, 6, 11 og 15. Som paapeget i tidligere Aarsberetninger skal der gode Køer med en stor Procent Tidligkælvare til for at betale et gennemsnitligt Foder af 10 Kraftfoderenheder daglig og derover. — Nr. 8 er en af dem, der efterhaanden er kommen til at producere dyr Mælk. Selv skriver han, at Mælkemængden er lille, som jo dels ligger i, at han ikke fodrer stærkt, dels i at Besætningen er meget ung, som igjen kommer af, at han for 3 Aar siden begyndte at faa Besætningen tuberkulinsprøjtet og nu efterhaanden har sat de fleste reagerende Køer ud, hvorhos han som Medlem af en Kontrolforening til Undersøgelse af Mælkens Fedme ogsaa har udsat en Del ældre Køer, som gav for lidt Smør.

Til disse Udtalelser fra Korrespondentens Side giver Tabellerne mig Anledning til at bemærke, at Tilstedeværelsen af mange Kvier vel fordyrer Mælkeproduktionen; men Foderet kan i Aar ikke siges at være lille. Der synes snarest at være Mulighed for, at det lille Mælkeudbytte for en væsentlig Del skyldes en uheldig Sæmmensætning af Foderet, og det er værd at lægge Mærke til, at Korrespondenten 1893—94 og 94—95 anvendte en Del Oliekager, men denne Gang alene har givet Sæd og Majs ved Siden af et stort Høfoder og en Del Turnips. — Vil man have Rodfrugterne betalt gennem Malkekøerne, maa man give kvælstofrige Oliekager i passende Mængde, og dette bliver dobbelt nødvendig, hvis man samtidig vil give et Par Givter Hø daglig. — Giver man meget Hø, skal man være særlig forsigtig med, at Foderet ikke bliver for stort, i hvilket Tilfælde man ikke kan faa Kornet betalt. — Der bør gives mindst 1 Pd. kvælstofrige Oliekager, og hvis der gives Hø i synderlig Mængde mindst $1\frac{1}{2}$ Pd. Kager, for hver Skjæppe Roer, idet der samtidig passes paa, at Foderet ikke bliver for stort i Forhold til Mælkemængden.

Tab. II a. Vinterfodringen 1896—97.

Mælkeriernes Nr.	pCt. Kælvere inden 1. Januar	Opfodret pr. Ko af beregnede Kraftfoderenheder								Foderets Værdi i Kr.	Pd. Mælk pr. Ko	Kraftfoderenheder forbrugt til 100 Pd. Mælk	100 Pd. kostet at producere. Kr.				
		Kraftfoder	Kløver og Vikkehavrehø	Enghø	Runkelroer og Gulerødder	Turnips og Rutabaga	Ialt	I Gjennemsn. pr. Dag af					1896—97	1895—96	1894—95	1893—94	1892—93
								Kraftfod.	hele Fod.								
1	32	930	480	48	»	132	1590	4,7	8,0	71.55	2760	57,6	2.59	2.08	2.19	2.99	3.49
2	44	982	575	»	»	867	12	2436	4,6	11,3	109.62	3474	70,1	3.16	2.87	—	—
3	69	1052	»	»	»	»	955	2107	4,9	9,7	94.82	3895	54,1	2.43	2.20	2.50	—
4	59	995	576	»	»	»	800	2371	5,5	13,1	106.70	3118	76,0	3.42	3.05	3.19	3.61
5	37	1316	161	220	»	»	»	1697	6,4	8,3	76.37	2667	63,6	2.86	3.00	3.20	3.07
6	53	612	449	136	1061	»	»	2258	2,7	9,8	101.61	3571	63,2	2.84	2.74	3.02	4.04
7	33	1238	708	»	27	»	»	1973	6,0	9,6	88.79	2230	88,5	3.98	2.95	3.25	—
8	52	357	786	621	»	397	»	2161	1,7	10,0	97.25	1997	108,2	4.87	4.08	3.11	3.07
9	34	553	385	413	»	200	»	1551	2,8	8,0	69.80	1309	118,6	5.33	4.82	3.29	3.17
10	48	1062	171	366	»	390	»	1989	5,3	10,0	89.51	2700	73,7	3.32	3.49	2.80	3.14
11	50	678	310	»	629	»	»	1617	3,7	8,9	72.77	2465	65,2	2.95	3.01	2.94	2.96
12	42	960	469	»	692	»	»	2121	5,3	11,7	95.45	2542	83,4	3.75	3.52	3.28	5.34
13	33	1245	289	34	680	»	»	2248	6,1	11,0	101.16	2420	92,9	4.18	2.98	3.91	—
14	46	963	»	612	602	267*)	2444	4,5	11,4	109.98	3144	77,7	3.50	3.24	2.88	2.60	
15	45	862	505	»	»	152	1519	4,3	7,5	68.36	2268	67,0	3.01	3.19	2.73	3.83	
16	58	1353	684	»	691	»	2728	6,1	12,3	122.76	3216	84,8	3.82	2.98	—	3.27	
17	47	1196	545	454	1153	»	3348	5,1	14,3	150.66	3643	91,9	4.13	2.92	2.60	—	
18	60	1491	496	413	400	400	3200	6,0	12,9	144.00	3700	86,5	3.89	—	3.56	3.36	
19	31	851	77	454	67	550	1999	4,7	11,0	89.96	2376	84,1	3.79	3.34	3.65	3.77	

*) Sukkerroeffald og Grønt.

Tab. II b.

Mælkerternes Nr.	Aargang					Kraftfoderenheder forbrugt til 100 Pd. Mælk	Mælkerternes Nr.	Aargang					Kraftfoderenheder forbrugt til 100 Pd. Mælk
	pCt. Kælvere inden 1ste Januar	Pd. Kraftfoder daglig pr. Ko	Ialt Pd. beregnet Kraftfoder daglig pr. Ko	Mælkeudbytte i Pd. pr. Ko				pCt. Kælvere inden 1ste Januar	Pd. Kraftfoder daglig pr. Ko	Ialt Pd. beregnet Kraftfoder daglig pr. Ko	Mælkeudbytte i Pd. pr. Ko		
1	1893-94	21	5,0	8,5	2414	64,9	11	1893-94	45	4,5	8,7	2811	60,9
	94-95	20	4,1	7,0	2574	53,0		94-95	47	4,6	11,3	2948	69,7
	95-96	38	4,6	7,8	2918	50,9		95-96	47	4,6	11,3	2817	73,2
	96-97	32	4,7	8,0	2760	57,6		96-97	50	3,7	8,9	2465	65,2
2	1895-96	55	4,2	11,1	3282	70,0	12	1893-94	41	7,0	12,4	2339	109,4
	96-97	44	4,6	11,3	3474	70,1		94-95	33	5,0	10,8	2888	78,6
3	1894-95	62	5,1	9,4	3629	58,3	13	95-96	37	4,8	12,0	2788	86,5
	95-96	72	4,4	9,3	3733	53,0		96-97	42	5,3	11,7	2542	83,4
	96-97	69	4,9	9,7	3895	54,1		1894-95	40	5,3	13,0	2771	95,5
4	1893-94	62	5,2	11,0	3310	73,9	14	95-96	37	5,3	9,5	2594	73,1
	94-95	51	5,3	11,4	2708	76,4		96-97	33	6,1	11,0	2420	92,9
	95-96	56	5,6	12,1	2972	74,1		1893-94	53	4,9	9,6	3699	52,9
5	96-97	59	5,5	13,1	3118	76,0	15	94-95	56	5,8	10,5	3099	67,4
	1893-94	41	6,4	8,9	3027	63,7		95-96	46	5,2	11,6	3013	78,7
	94-95	20	5,1	9,2	2525	76,1		96-97	46	4,5	11,4	3144	77,7
	95-96	33	5,9	9,3	2854	72,0		1893-94	50	4,1	9,1	2080	82,8
6	96-97	37	6,4	8,3	2667	63,6	16	94-95	58	4,0	8,4	2515	67,0
	1893-94	30	5,2	9,2	2147	84,5		95-96	50	4,1	9,4	2392	79,0
	94-95	33	3,9	10,7	3047	73,6		96-97	45	4,3	7,5	2268	67,0
	95-96	30	2,4	9,8	3108	66,5		1893-94	57	6,0	8,4	2617	67,8
7	96-97	53	2,7	9,8	3571	63,2	17	95-96	55	6,0	11,0	3363	72,3
	1894-95	41	6,8	10,7	2690	79,3		96-97	58	6,1	12,3	3216	84,8
	95-96	39	3,5	10,4	2788	72,8		1894-95	70	5,6	10,9	3947	66,9
8	96-97	33	6,0	9,6	2230	88,5	18	95-96	65	5,6	11,5	3576	70,6
	1893-94	47	2,5	6,1	1806	65,8		96-97	47	5,1	14,3	3643	91,9
	94-95	53	1,6	7,5	1920	77,0		1893-94	59	5,1	10,6	3017	78,2
	95-96	58	1,7	9,2	1906	101,4		94-95	45	5,7	11,4	4067	83,4
9	96-97	52	1,7	10,0	1997	108,2	19	96-97	60	6,0	12,9	3700	86,5
	1893-94	36	2,7	3,9	1083	70,4		1893-94	36	5,1	11,2	2542	79,7
	94-95	31	3,0	5,2	1259	82,3		94-95	30	5,1	12,6	2685	85,2
	95-96	32	3,0	7,0	1200	120,6		95-96	34	5,2	11,7	2602	82,3
10	96-97	34	2,8	8,0	1309	118,6	20	96-97	31	4,7	11,0	2376	84,1
	1893-94	56	5,9	9,2	2599	65,6							
	94-95	45	4,7	9,2	2554	68,5							
	95-96	55	5,6	10,7	2652	85,9							
96-97	48	5,3	10,0	2700	73,7								

Nr. 6 er atter i Aar et interessant Exempel paa denne Regels Rigtighed.

Danmarks Overskuds-Indførsel i Pund af:

	Oliekager	Klid	Tilsammen
1887—88.....	128,814,290	196,025,000	324,839,290
88—89.....	134,540,141	212,274,969	346,815,110
89—90.....	124,149,370	239,146,990	363,296,360
90—91.....	157,571,044	161,741,991	319,313,035
91—92.....	121,617,256	172,680,137	294,297,393
92—93.....	136,861,816	176,737,702	313,599,518
93—94.....	154,839,000	221,932,873	376,771,873
94—95.....	179,155,400	182,688,732	361,844,132
95—96.....	209,186,365	158,545,524	367,731,889
96—97.....	231,263,306	146,650,792	377,914,098

I Sammenhæng med Omtalen af Vinterfodringen har det Interesse af hosstaaende Tabel at se, at atter i Aar er Overskudsindførselen af Klid lidt aftagende og Overskudsindførselen af Oliekager noget stigende, — maaske omtrent hvad der kan svare til den langsomme Stigning i Rodfrugtdyrkningen; men samtidig maa det rigtignok erindres, at Overskudsindførselen af Majs har været større end nogensinde tidligere og er naaet op til over 822 Mill. Pd. — Den forholdsvis lave Majspris foranledigede, som allerede foran berørt, at Majsen af mange Landmænd anvendtes ikke alene til Heste, Svin og Høns, men ogsaa til Køer, og som det saa ofte tidligere er gaaet med andre Foderstoffer, — man var af meget forskjellig Mening angaaende Majsens Indflydelse paa Smørrets Kvalitet. Hvor den kun anvendes i begrænset Mængde i Stedet for en Del hjemmeavlet Sæd, der synes det at gaa meget godt; men nogle Steder er der maaske nok bleven fodret saa ensidig der-

Tab. III. Sommerfodring og

Mælkeriernes Nr.	Koholdets Størrelse	Antal Græsdage	Produktion pr. Ko						Mælkeforbrug til 1 Pd.		Salgspris i Kr. pr. 100 Pd.		
			Pd. Mælk	Pd. Smør	Pd. frisk Ost	Solgt Pd. skummet Mælk	Pd. sk. Mælk til Kalve og Husholdn.	Foderenheder til Svinene	Smør	frisk Ost	Smør	Ost	Skummet Mælk
1	118	138	1982	77	66	8	339	157	25,7	15,2	85.93	12.00	—
2	47,3	91	1812	74	20	46	398	188	23,6	13,4	82.60	12.40	1.00
3	60	96	1996	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	100	142	2534	88	70	90	348	210	27,8	15,5	84.83	7.47	1.00
5	32,2	161	2778	91	157	15	272	218	30,1	13,6	81.27	13.01	1.20
6	51	144	1972	75	»	»	412	244	27,1	—	82.60	—	—
7	97	160	2211	62	47	232	379	146	31,6	14,7	85.60	9.00	0.75
8	56	149	1470	62	30	»	514	106	23,4	12,8	81.60	13.00	—
9	165	189	1495	48	66	15	166	92	31,1	16,0	82.00	14.00	1.00
10	79	130	1468	63	55	3	175	117	22,8	13,4	87.37*)	10.00	1.00
11	222	107	2384	83	100	11	263	176	27,0	13,6	84.10	13.40	1.50
12	190	158	2234	79	75	89	388	194	26,2	13,2	85.70	11.20	1.00
13	303	161	1967	74	17	19	278	234	25,9	13,8	86.54	14.00	2.00
14	91,5	156	2737	—	—	—	—	—	26,6*)	13,9*)	81.20	11.00*)	1.46
15	38	165	2013	72	44	»	296	211	27,4	12,3	81.10	19.00	—
16	160	144	1902	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	180	100	1592	60	37	16	382	117	26,0	18,3	85.50	14.00	1.00
18	185	74	1325	52	46	13	263	96	24,4	13,7	84.02	12.00	1.00
19	263	153	2774	94	52	478	848	131	27,6	14,0	85.40	12.70	1.00

*) Gjennemsnit for hele Aaret.

Mælkeriudbytte paa 19 Gaarde i 1897.

Foder pr. Ko				Mælkerisystem	Anmærkning	Sommeren 1896	
Pd. Kraftfoder	Pd. Kløverbøg	Pd. Engbøg	Tdr. Land Græs-areal			Pd. Mælkeudbytte pr. Ko	Mælkeforbrug til 1 Pd. Smør
131	122	42	c. 0.8	Alfa-Pony-Separator	Staldfodring 17—28 Aug.	1990	25.4
232	317	63	c. 0.4	K. & H.s Centrifuge	Staldfodring $\frac{11}{6}$ - $\frac{28}{6}$, $\frac{6}{7}$ - $\frac{29}{7}$ og $\frac{16}{6}$ - $\frac{24}{8}$	1871	24.1
54	667	>	c. 0.5	Andelsmælkeri	Staldfodring $\frac{25}{6}$ - $\frac{15}{8}$	2128	—
597	120	>	c. 0.8	K. & H.s Centrifuge	Staldfodring i 6 Uger	2542	27.0
>	>	>	c. 1	Alfa-K-Separator	Tilskud af grøn Havre paa Marken	2498	29.2
>	>	>	c. 0.6	Alfa-B-Separator	Almindelig god Græsning	1900	26.3
205	44	>	c. 0.9	Alfa-Pony-Separator	De bedste Malkere delvis Staldfodring	2129	27.6
>	>	>	c. 1.5	K. & H.s Centrifuge	Rigelig Græsning	1501	23.3
>	>	>	—	Bøtter, men Is $\frac{1}{6}$ - $\frac{31}{8}$	Græsningen tarvelig	1742	29.6
113	127	127	c. 1.2	Alfa-Pony-Separator	Staldfodring $\frac{24}{6}$ - $\frac{19}{7}$	1509	23.3
327	230	>	c. 1	B. & W.s Centrifuge	Staldfodring $\frac{15}{6}$ - $\frac{31}{7}$	2408	26.5
224	205	>	c. 0.8	Alfa-Separator	Staldfodring $\frac{26}{6}$ - $\frac{15}{7}$ og $\frac{26}{10}$ - $\frac{31}{10}$	2441	25.7
>	>	>	c. 1	Alfa-Separator	Græsningen knap i Juli og Aug.	2415	23.6
243	>	22	c. 0.9	Alfa-Pony-Separator	Rigelig Græsning	2491	28.1
>	>	>	c. 1.2	Bøtter og Is	Græsningen daarlig midt om Sommeren	1831	28.3
85	188	>	c. 1	Mælkesalg	Græsningen nogenlunde god	1889	—
19	>	363	c. 0.9	Alfa-Separator	Staldfodring $\frac{13}{7}$ - $\frac{26}{7}$ og 72	1907	27.1
119	>	>	c. 0.7	B. & W. og Alfa-Separator	Kør $\frac{8}{6}$ - $\frac{7}{7}$	—	—
221	19	304	—	Alfa-Separator	Staldfodring $\frac{2}{6}$ - $\frac{23}{7}$ og $\frac{1}{5}$ - $\frac{14}{5}$ og $\frac{15}{10}$ - $\frac{31}{10}$	2916	29.1

med, at det har været uheldigt, og for at faa Spørgsmaalet belyst er det nu taget op til Undersøgelse af Forsøgs-laboratoriet.

I Tab. III er der gjort Rede for Udbyttet af Sommerfodringen. — Græsningen var meget forskjellig i Landets forskjellige Egne, og den varierede lige fra usædvanlig god hos nogle af Korrespondenterne i Maribo Amt og til at være knap og daarlig mange Steder i Jylland, hvorfra Nr. 9 f. Ex. skriver, at Tørke, Kulde og Storm forhindrede Planternes Væxt og Tæthed. Mange skrive, at Græsningen var knap i Juli og August, i hvilken Tid Staldfodring ogsaa ses at have været almindelig anvendt. Nr. 15 skriver, at hans Avl er saa lille, at kun ved den yderste Spar-sommelighed og ved Hjælp af Lyng haaber han at kunne slippe over Vinteren. Og som en anden karakteristisk Modsætning til statistisk Bureaus Opgjørelse af Aaret til et jævnt godt Middelaar kan anføres, at Nr. 2 skriver fra den østlige Del af Midtjylland: »Græsningen var i den forløbne Sommer langt under normal, idet ikke en eneste Tordenbyge meldte sig og en sædvanlig Landeregn endnu mindre. Kun i Høstens Tid kom næsten daglig Regn, nok til at holde den høstede Sæd vaad, men alt for lidt til at opløde Jorden. I min mangeaarige Praxis som Landmænd har jeg aldrig før ønsket stærk blødende Regn, medens Sæden stod opbundet paa Marken; i Aar var Øn-sket der unægtelig. Naar saa hertil kommer det usædvanlige tørre Efteraar, vil det forstaas, at Græsningen vedblev at være yderst sparsommelig, og da Kørne saa imod Sæd-vane maatte indbindes fra 16. til 24. August, havde man ikke andet Grønfoder at byde dem end at ty til Runkel-roemarken og da bruge Top sammen med Rod. Dog maa jeg her bemærke, at de Gaarde, som har god Eng, ikke i nær saa følelig en Grad mærkede til Græsmangel. At denne blev i den Grad følelig, stammer ogsaa for en Del fra 1ste Aars Kløvermarken, hvor Kløveren var fuldstændig borte her paa Egnen som Følge af det usædvanlige tørre

Foraar 1896; kun en Del Græsarter vare i Behold, og Eftersaaning var almindeligere end sædvanlig. At Vandmangel til Mælkerierne og Besætningerne under disse Forhold begynder at indfinde sig, ses bedst deraf, at Vandvognene nu (^{28/11} 97) daglig kjøre ude paa Marken for at opsøge det sidste Vand i Mergelgrave og Vandhuller, og faa vi ikke dygtig Nedslag, forinden Vinteren indfinder sig, ser det alvorlig nok ud, ogsaa hvad Is angaar.

Samme Korrespondent gjør opmærksom paa, at man paa hans Egn, for i Fremtiden at undgaa Vandmangel, anlægger Vandværker efter en Maalestok, som man tidligere ikke har drømt om. Det er Firmaer i Nørresundby og Aalborg, der begyndte, mest i Jylland og ogsaa enkelte Steder paa Øerne, saaledes i Ringe, at bygge en stor Vandbeholder paa en eller anden Bakke. Ved Vindkraft pumpes Vandet fra Borehullet og op i Beholderen, hvorfra det løber gennem underjordiske Jærnrør ikke alene til Mælkeriet, men ogsaa lige ind i Staldene og Kjøkkenerne omkring i alle Landsbyens Gaarde og Huse. — Hvor jeg har set disse Anlæg har der været almindelig Tilfredshed med dem, ikke mindst fordi Konen nu altid har Vand nok uden at skulle ud for at hente det, og megen Hestekraft og Ulejlighed mener man at spare, medens den aarlige Afgift til Interessentskabet meget moderat svares af hver Vandhane eller efter Ejendommenes Størrelse.

Mælkeforbruget til et Pund Smør er for Sommerhalvaaret opført saaledes i Tab. III, at Sammenligning kan finde Sted med det tilsvarende Tal for 1896. Tallene variere stærkt fra Gaard til Gaard; men for de fleste Korrespondenters Vedkommende er der en god Overensstemmelse mellem de to Aar. Underligt ser det dog ud, at Nr. 7 i Aar har brugt 31,6, men Sommeren forud 27,6 Pd. Mælk til 1 Pd. Smør, og selv om andre Aarsager kunne have været tilstede, ligger det dog nærmest at antage, at Renscumningen har ladet en Del tilbage at ønske, hvorfor der her skal mindes om, at det er god Økonomi

jævnlig at lade Centrifugemælken undersøge i et kemisk Laboratorium, da dette er den eneste Maade, hvorpaa hele Arbejdets Nøjagtighed kan kontrolleres; og meget let kan 5—10 pCt. af hele Smørudbyttet gaa tabt ved daarlig Skumning.

Ved Omtalen af Mælkeforbruget til et Pund Smør kan det nævnes, at mange af Korrespondenterne nu synes at være meget interesserede i Undersøgelsen af Fedtmængden i de enkelte Køers Mælk. Nr. 2 skriver, at den derværende Kontrolforening vedbliver at arbejde godt under en dygtig Assistent. Foranstaltningen breder sig, idet der dannes flere Foreninger, og for Jyllands Vedkommende har de forenede jydsk Landboforeninger ved et Møde i Aarhus søgt at samle alle Kontrolforeninger under en fælles Ledelse, saaledes at Regnskabsføringen saavidt muligt kan blive ens for alle Foreningerne. Selv har Korrespondenten en 3—4 Aars Kvie, der som Kaster i det forløbne Regnskabsaar kun har brugt 19,5 Pd. Mælk til et Pund Smør, og nu længes han meget efter at se, hvorledes det vil stille sig efter tredie Kalv, der blev født fuldbaaren.

Den ældste Forening i Landet, Kvægavlsforeningen Kildebrønd, der stiftedes 16. Juli 1892, har udsendt sit 5. Aars Regnskab, der omfatter Tiden Novbr. 96—Novbr. 97. Den bedste Ko giver af 9050 Pd. Mælk 368,16 Pd. Smør til en Produktionspris af 50,8 Øre pr. Pd., idet der medgaar 24,5 Pd. Mælk til et Pd. Smør, medens en anden Ko i samme Besætning giver 345,7 Pd. Smør af 10410 Pd. Mælk med et Mælkeforbrug af 30,0 til et Pd. Smør. — Foreningen omfatter 84 Moderkøer og benytter Tyren Mazeppa, efter at Tyren Albert af Hellerup-Stammen er død.

Svineregnskabet er i Aar, ligesom sidste Aar, samlet paa en særlig Tabel. For hvert Halvaar er Mælk og Valle til Svinene ansat til Foderenheder paa den Maade, at Summen af Smørmængden, Ostemælken og Mælken til Kalve, Husholdning, Salg m. m. er trukken fra

Tab. IV. a. Svineregnskabet.

Mælkeriernes Nr.	Antal Køer	Solgt og forbrugt Pd. lev. Svin pr. Ko	Salgspris pr. Pd. lev. Vægt, Øre	Indtægt ved Salg af Grise pr. Ko, Kr.	Lalt Indtægt af Svinene pr. Ko Kr.	Foderenheder i Mælk og Valle pr. Ko.	Pd. Kraffoder til Svinene pr. Ko	Foderets Værdi pr. Ko Kr.	Indtægten af Svinene med Fradrag af Foderets Værdi, Kr. pr. Ko
1	121	232	26,50	»	61,48	458	564	45,99	15,49
2	49,8	296	26,30	6,40	84,04	367	920	57,92	26,12
3	58,5	193	31,76 ¹⁾	»	43,19	366	545	41,00	2,19 ³⁾
4	100	238	31,19 ¹⁾	0,98	56,18	498	593	49,10	7,08
5	34	265	26,14	÷ 6,85	62,42	342	878	54,90	7,52
6	50	255	24,00 ²⁾	»	61,20	641	572	54,59	6,61
7	101	224	23,70	»	59,81	294	715	45,41	14,40
8	57	218	25,80	1,48	57,72	259	482	33,35	24,37
9	162,5	228	26,37	0,22	60,35	245	744	44,51	15,84
10	80,5	229	24,00	1,49	56,45	319	844	52,34	4,11
11	241,5	293	25,40	0,43	74,85	355	1088	64,94	9,91
12	187,5	228	26,39	0,47	59,62	355	677	46,44	13,18
13	311,5	224	24,58	0,43	55,89	451	673	50,58	5,31
14	91,5	274	26,87	7,04	80,57	376	945	59,45	21,12
15	38	218	27,40	5,37	65,10	379	503	39,69	25,41
16	157,5	244	30,71 ¹⁾	0,56	53,00	262	825	48,92	4,08
17	179	284	26,40	»	75,01	354	877	55,40	19,61
18	180,5	276	32,82 ¹⁾	»	65,64	310	869	53,06	12,58
19	263	122	26,88	0,37	33,16	234	273	22,82	10,34

1) slagtet Vægt.

2) Dette Svineregnskab omfatter Tiden Maj 1896—Maj 1897.

3) Hvertil kommer Part i Overskud fra Andelsslagteriet, og formentlig tillige nogen Forøgelse af Svinebesætningens Værdi.

Danmarks Overskuds-Udførsel af

	levende Svin	Flæsk og Skinker
	Stkr.	Pd.
1887—88.....	60,377	59,800,000
88—89.....	21,530	65 400,000
89—90.....	64,737	58,600,000
90—91.....	196,087	56,393,753
91—92.....	199,731	71,371,744
92—93.....	53,992	76,488,417
93—94.....	82,632	85,088,864
94—95.....	173,216	99,427,678
95—96.....	3,262	139,756,480
96—97.....	÷ 2,616	125,026,705

Indførselen til England.

Bacon fra	1893	1894	1895	1896	1897
	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.	Cwts. à 101 $\frac{1}{2}$ d. Pd.
Danmark	711,854	766,828	1,013,930	1,222,114	1,026,552
Tyskland.....	9,744	339	282	512	•
Kanada	193,773	254,443	268,886	456,723	290,283
Foren. Stater..	2,177,293	2,561,203	2,649,482	2,751,518	3,592,635
Andre Lande..	106,223	133,790	130,838	118,659	95,445
Ialt...	3,198,887	3,716,603	4,063,418	4,549,526	5,004,915

den til Smørproduktionen anvendte Mængde Sødsmælk, hvorefter Forskjellen, som udgjør Mængden af Skummetmælk og Kjærnemælk til Svinene er divideret med 6. Mængden af Valle er beregnet ved at formindske den samlede Mængde af Ostemælken med $\frac{1}{5}$ og derefter dividere med 12. — Da Krafttoderenheden, som foran anført, sættes til $4\frac{1}{2}$ Øre, beregnes altsaa Skummetmælken og Kjærnemælken uden Svind til $4\frac{1}{2}$ Øre for 6 Pd., medens Vallen beregnes til $4\frac{1}{2}$ Øre pr. 12 Pd. for 80 pCt. af den til Ostning anvendte Mælkeblending.

I Sammenligning med det foregaaende Aar, da Kraftfoderenheden sættes til 4 Øre, regnes altsaa i Aar den paa Svinene opfodrede hjemmeavlede Sæd, Mælk og Valle til en $12\frac{1}{2}$ pCt. højere Værdi, og ikke desmindre udvise Regnskaberne i Tab. IV a større eller mindre Fortjeneste paa Svineholdet paa samtlige 19 Gaarde. Ingen har Underskud, saaledes som Tilfældet var forrige Aar med flere Korrespondenter, og Grunden til det bedre økonomiske Resultat maa fortrinsvis søges i den bedre Flæskepris, der ifølge de offentliggjorte Noteringer har været c. 25 pCt. bedre i 1897 end i 1896.

Smaagrisene have hele Aaret været temmelig dyre, og som de højeste Priser angives fra Fyn 13—15 Kr. i Foraarsmaanederne og fra Vendsyssel endog 15—16 Kr. pr. Stk. — Det synes som om Efterspørgslen de fleste Steder har været større end Tilbudet; thi med den Pris er det en udmærket Forretning at holde Grisesøer, naar blot man kan faa dem passet godt, og Uheld undgaas. — Sundhedstilstanden har gjennemgaaende været god; alene Nr. 15 angiver som Grund til, at han ikke har faaet et endnu bedre Udbytte, at han har haft Uheld med nogle Grise, som Soen døde fra, — et af de Tilfælde, der kan indtræde, selv om Pasningen er meget omhyggelig. — Majs er bleven anvendt til Svinene, men, efter Korrespondenternes Opgivelser at dømme, kun i ret begrænset Mængde; og i den Henseende har det formentlig gjort Nytte, at Svineslagterierne stærkt advare mod Misbrugen

og nu som Regel betale efter Slagtevægt, der lettere forenes med en retfærdig Kvalitetsbetaling end Betalingen efter levende Vægt.

Af hosstaaende Tabeller ses, at Udførselen af Flæsk har været mindre i 1897 end i 1896, hvilket Aar den var usædvanlig stor. Sammenlignes 1897 derimod med de tidligere Aar er der en anselig Stigning, og selv i Sammenligning med 1896 er Tilbagegangen højst en Snes pCt., altsaa mindre end den foran nævnte forholdsvise Fremgang i Prisen; og ret beset er der derfor ingen Tvivl om, at Svineholdet har været fordelagtigt i 1897, medens det for mange Landmænd var en daarlig Forretning i 1896 trods det, at Kornet var billigt. — Bemærkes maa det, at Udførselen af levende Svin er ophørt, og at Indførselen til England af tysk Bacon helt er standset. Ved at lukke for de danske Svin, har Tyskland foranlediget, at Baconindustrien i Hamborg intet har faaet tilovers for det engelske Marked. De danske Svin slagtes nu i Danmark, hvor der er mere end Slagterier nok, og disse synes at komme til at arbejde bedre og bedre.

Osteproduktionen er der gjort Rede for i Tab. IV b. — Aaret begyndte med daarlig Osteafsætning, og daarlig blev Prisen ved at være hele Aaret i Landets fleste Egne og ikke mindst i Maribo Amt, hvor der laves flest Ost. Af Korrespondenterne er Nr. 11 den eneste, der anvender nogen synderlig Mængde nymalket Mælk (33000 Pd.) til Ost. Nr. 7 har de foregaaende Aar lavet Sødmælksost, men ikke i Aar. — Tabellen viser, at Nr. 5 og 18 have lavet over 200 Pd. Centrifugeost pr. Ko og derved have haft en nogenlunde god Fortjeneste; men paa de fleste Mælkerier sættes der kun lidt ind paa Ostelavningen, og Grunden er simpelthen den, at kun faa Steder kan man faa det til at betale sig. Der er meget Arbejde og Risiko forbunden med Ostelavningen, og de fleste Producenter have ikke Udholdenhed nok. At der imidlertid kan tjenes Penge paa det, fremgaar ikke alene

Tab. IV. b. Udbytte af Osteproduktion, Skummetmælk, Kjørnemælk og Valle 1896—97.

Mælkeriernes Nr.	Antal Køer	Osteproduktion pr. Ko		Skummetmælk pr. Ko		Foderenheder i Mælk og Valle til Svinene pr. Ko	Værdi af Mælk og Valle til Svinene Kr. Ø.	Udbytte af Ost, Skummetmælk, Kjørnemælk og Valle pr. Ko. Kr. Ø.
		Pd. frisk Ost	Kr. Ø. *)	Salg Kr. Ø.	til Kalve og Hus-holdning Kr. Ø. **)			
1	121	112	10,80	0,16	8,75	458	20,61	40,32
2	49,8	80	7,94	1,04	11,43	367	16,52	36,93
3	58,5	—	—	—	—	366	16,47	—
4	100	131	8,40	1,25	9,14	498	22,41	41,20
5	34	237	23,89	0,41	13,17	342	15,39	52,86
6	50	»	»	»	14,32	641	28,85	43,17
7	101	109	9,90	2,03	8,76	294	13,23	33,92
8	57	37	4,29	»	14,21	259	11,66	30,16
9	162,5	66	7,42	0,26	4,68	245	11,03	23,39
10	80,5	161	13,70	0,25	7,59	319	14,36	35,90
11	241,5	166	25,51	0,33	9,16	355	15,98	50,98
12	187,5	143	22,34	1,40	11,16	355	15,98	50,88
13	311,5	68	8,54	1,10	6,81	451	20,30	36,75
14	91,5	197	13,49	—	—	376	16,92	—
15	38	67	10,26	»	11,89	379	17,06	39,21
16	157,5	—	—	—	—	—	—	—
17	179	146	18,34	0,43	9,81	354	15,93	44,51
18	180,5	222	24,00	0,29	10,82	310	13,95	49,06
19	263	62	6,40	6,88	21,32	234	10,53	45,13

*) Hvor Ostens Svind ikke er opgivet, er beregnet 10 pCt. for frisk og 20 pCt. for lagret Ost.

**) Den skummede Mælk til Husholdningsbrug, Kalve m. m. beregnes til 1 Øre pr. Pd.

Tab. V. Mælkeriernes

Mælkeriernes Nr.	Koholdets Størrelse	Antal Dage*)	Opfodret til Køerne, alt reduceret til Pd.Krafft.				Produceret pr. Ko					
			Pd. Krafftoder	Pd. Hø, Roer etc.	Ialt Pd.	Værdi Kr. Øre	Pd. Mælk	Pd. Smør	Pd. frisk Ost	Skummet Mælk anv. Pd. til		Foderenheder til Svinene
										Salg	Kalve og Husholdn.	
1	121	361	1061	723	1784	80,28	4742	177	112	16	875	458
2	49,8	360	1214	1602	2816	126,72	5286	201	80	104	1143	367
3	58,5	365	1106	1222	2328	104,76	5891	—	—	—	—	—
4	100	365	1592	1424	3016	135,72	5652	193	131	125	914	498
5	34	365	1316	381	1697	76,37	5445	186	237	34	1317	342
6	50	373	612	1646	2258	101,61	5543	204	»	»	1432	641
7	101	365	1443	753	2196	98,82	4441	135	109	271	876	294
8	57	363	357	1804	2161	97,25	3467	138	37	»	1421	259
9	162,5	383	553	998	1551	69,80	2804	91	66	26	468	245
10	80,5	362	1175	1020	2195	98,78	4168	156	161	25	759	319
11	241,5	365	1005	1031	2036	91,62	4849	169	166	22	916	355
12	187,5	365	1184	1243	2427	109,22	4776	166	143	140	1116	355
13	311,5	365	1245	1003	2248	101,16	4387	163	68	55	681	451
14	91,5	371	1206	1488	2694	121,23	5881	222	197	—	—	376
15	38	375	862	657	1519	68,36	4281	148	67	»	1189	379
16	157,5	365	1438	1450	2888	129,96	5118	—	—	—	—	—
17	179	356	1215	2273	3488	156,96	5235	170	146	43	981	354
18	180,5	372	1610	1709	3319	149,36	5025	177	222	29	1082	310
19	263	365	1072	1257	2329	104,81	5150	176	62	688	2132	234

*) »Antal Dage« vedkommer særlig Fodringen, og hvor intet andet er opgivet, er der regnet fra Indbindingsdag til Indbindingsdag.

Aarsregnskab.

Produkternes Værdi				Produktionens Værdi med Fradrag af Foderets Værdi	Kvæggrace	Mælkerisystem	Tillagt og fedet Antal Kalve
Smør Kr. Øre	Sød Mælk ej anv. til Smør- og Ostep. å 4 1/2 Øre pr. P.u.	Ost, Skummetmælk, Kjærnemælk og Valle. Kr. Øre	Ialt Værdi Kr. Øre				
152,18	÷ 2,03*	40,32	190,43	110,15	Jydsk	Alfa-Pony-Separator	24
176,44	7,26	36,93	220,63	93,81	do.	K & H's Centrifuge	14
—	—	—	217,11	112,35	Rødt dsk. Malkekv.	Andelsmælkeri	19
170,90	9,54	41,20	221,64	85,92	do.	K & H's Centrifuge	31
158,13	5,27	52,86	216,26	139,89	do.	Alfa-K-Separator	11
177,56	2,79	43,17	223,52	121,91	do.	Alfa-B-Separator	14
122,13	12,92	33,92	168,97	70,15	do.	Alfa-Pony-Separator	20
117,85	3,24	30,16	151,25	54,00	Jydsk	K & H's Centrifuge	26
77,34	2,75	23,39	103,48	33,68	do.	Bøtter og Is	15
136,30	3,42	35,90	175,62	76,84	do.	Alfa-Pony-Separator	—
148,40	1,49	50,98	200,87	109,25	Rødt dsk. Malkekv.	B & W's Centrifuge	120
138,57	14,94	50,88	204,39	95,17	do.	Alfa-Separator	50
138,02	10,67	36,75	185,44	84,28	do.	do.	62
191,22	—	—	266,41	145,18	do.	Alfa-Pony-Separator	—
125,73	6,98	39,21	171,92	103,56	Jydsk	Bøtter og Is	10
—	—	—	214,44	84,48	Rødt dsk. Malkekv.	Mælkesalg	—
153,38	26,46	44,51	224,35	67,39	do.	Alfa-Separator	57
151,98	10,94	49,06	211,98	62,62	do.	B & W og Alfa-Sep.	44
156,05	9,45	45,13	210,63	105,82	Jydsk og Rødt dansk	Alfa-Separator	85

*) Lidt Mælk fra nogle Fedekøer er indgaaet i Smørproduktionen.

af den Virksomhed, som nu udfoldes paa nogle store Fællesmælkerier, men der kan ogsaa nævnes mindst en Snes Andelsmælkerier, hvor der ved Siden af Centrifugeosten laves en ret betydelig Mængde Ost med Tilsætning af nymalket Mælk, og som Exempel paa Resultatet kan nævnes, at et sjællandsk Andelsmælkeri, der har anvendt 36000 Pd. nymalket Mælk til Ost, som Gjennemsnit for Aaret opgiver følgende Priser: Centrifugeost 16 Øre pr. Pd., 7 pCts Ost 20 Øre, 20 pCts Ost 30 Øre og 50 pCts Ost 50 Øre pr. Pd., hvortil maa bemærkes, at saadanne Priser kun ere blevne opnaaede, hvor Produktionen ikke har været større, end at al Osten er bleven detailleret hjemme.

Hvad de forskellige Blandinger af Ostemælken angaar, maa det iøvrigt tilraades at samle Opmærksomheden om to Kvaliteter, nemlig en Tilsætning af 20—25 pCt. Sød-mælk, der kan give en god Husholdningsost til 30 Øre, og Blanding af 70—75 pCt. nymalket Mælk med Resten Centrifugemælk, der kan give en saa god Kvalitet af Sød-mælksost, at den kan finde Anvendelse som Luxusost. Og at der kan skaffes Afsætning for en Del god Ost, naar Kvaliteten passer til Prisen, fremgaar deraf, at trods det, at adskillige Mælkerier ere slaaede ind paa Produktionen, er Indførselen stigende. Denne var forrige Aar $1\frac{3}{4}$ Mill. Pd. og i 1896—97 blev den meget nær 2 Mill. Pd.; men erindres maa det dog, at en Del af denne Mængde er russisk Ost, der sælges til en i Forhold til Fedmen saa lav Pris, at danske Producenter vanskelig kunne konkurrere trods den tilstedeværende Toldbeskyttelse. Det maa ganske vist være en lille Pris, de russiske Landmænd faa, formentlig kun c. 20—25 Øre pr. Pd.

Den for et Par Aar siden i Vejle Amt under Konsulent Nissen-Dall's Ledelse paabegyndte Virksomhed med smaa Udstillinger af Oste, der ere lavede paa en bestemt Dag, og for hvilke alle Oplysninger ere nøjagtigt noterede lige indtil Udstillingsdagen, har bredt sig til begge de fynske Amter og til Aarhus—Skanderborg Amt. Arbejdet

Tab. VI. Opgjørelse af den Værdi, hvortil 1 Pd. Mælk er udbragt.

Mælkeriernes Nr.	Produktionens Værdi pr. Ko				Pd. Mælk pr. Ko	1 Pd. Mælk er udbragt i Øre				
	Smørudbytte Kr. Øre	Ost, Skummetmælk, Kjørmælk og Valle Kr. Øre	Værdien af sød Mælk ej anvendt til Smør- og Ostproduktion å 4 $\frac{1}{2}$ Øre pr. Pd.	Ialt Kr. Øre		1897	1896	1895	1894	1893
1	152,18	40,32	÷ 2,03	190,43	4742	4,02	4,17	4,54	5,18	5,10
2	176,44	36,93	7,26	220,63	5286	4,17	4,22	—	—	—
3	—	—	—	217,11	5891	3,69*)	3,47*)	3,43*)	—	—
4	170,90	41,20	9,54	221,64	5652	3,92	4,07	4,01	4,54	—
5	158,13	52,86	5,27	216,26	5445	3,97	4,20	4,53	4,36	5,27
6	177,56	43,17	2,79	223,52	5543	4,03	3,98	4,43	4,44	4,60
7	122,13	33,92	12,92	168,97	4441	3,80	4,74	4,53	—	—
8	117,85	30,16	3,24	151,25	3467	4,36	4,17	4,30	5,08	4,69
9	77,34	23,39	2,75	103,48	2804	3,70	3,81	4,06	4,59	4,61
10	136,30	35,90	3,42	175,62	4168	4,21	4,39	4,27	4,77	—
11	148,40	50,98	1,49	200,87	4849	4,14	4,29	4,17	4,34	4,71
12	138,57	50,88	14,94	204,39	4776	4,28	4,44	4,37	4,72	4,94
13	138,02	36,75	10,67	185,44	4387	4,23	4,57	4,46	—	—
14	191,22	—	—	266,41	5881	4,53	4,14	4,09	4,55	5,10
15	125,73	39,21	6,98	171,92	4281	4,02	3,97	4,23	5,04	5,26
16	—	—	—	214,44	5118	4,19**)	4,20**)	—	4,64	5,17
17	153,38	44,51	26,46	224,35	5235	4,28	4,34	4,30	—	5,03
18	151,98	49,06	10,94	211,98	5025	4,22	—	3,98	4,83	5,22
19	156,05	45,13	9,45	210,63	5150	4,09	3,98	3,95	4,37	4,69

*) Nettopris ved Levering til Andelsmælkeri.

***) Nettopris ved Mælkesalg til et stort Fællesmælkeri med Ostproduktion.

gjør øjensynlig god Nytte ved at lede Mejeristerne ind paa at være agtpaagivende og ved at aabne deres Øjne for Kvaliteten og de mange Ostefejl. — Ved indbyrdes Belæring og Kappestrid faa de først de værste Vragsofte til at forsvinde, og forhaabentlig naas efterhaanden frem til en ensartet og god Kvalitet i Overensstemmelse med, hvad Bøtteudstillingerne have bragt for Smørrets Vedkommende.

Mælkeriernes Aarsregnskaber ere opgjorte i Tab. V og VI ved Sammendragning af Tallene i de foregaaende Tabeller. For Sammenligningen med de tidligere Aar maa det bemærkes, at i 1895—96 og 1896—97 er Svinenes Regnskab holdt for sig selv, saaledes at Svinenes Kraftfoder ikke indgaar i Aarsopgjørelsen ligesaalidt som Indtægten eller Tabet af Svineholdet, der er opført i Tab. IV a.

I Tab. V er Opgjørelsen udført saaledes, at Tallene i Rubrikken »Produktionens Værdi med Fradrag af Foderets Værdi« angiver Udbyttet for Halm og Sommergræsning, idet Gjødningsens og Kalvens Værdi samt alle Udgifterne til Lønninger m. m. holdes ude af Betragtning. Af de 19 Gaarde ses 8 at være over 100 Kr. pr. Ko.

I Tab. VI er der opgjort, til hvilken Værdi 1 Pd. Mælk er udbragt; men her maa det bemærkes, at i de 17 Tilfælde er det Bruttoprisen, der er anført, medens det for Nr. 3 er en ren Nettopris, og for Nr. 16 er der kun en Kjørselsudgift at bære. — Nr. 14 er gaaet stærkt frem og Nr. 7 er gaaet stærkt tilbage. Flertallet af de øvrige ere gaaede lidt tilbage, formentlig mest fordi Smørprisen, der senere skal omtales, har været noget nedadgaaende. At Svineprisen derimod har været forholdsvis god, kommer ikke frem her, men kun i Tab. IV a.

Til Sammenligning med Tallene i Tab. VI meddeles følgende Aarsregnskab fra et sjællandsk Andelsmælkeri med et stort Antal Leverandører, og hvis Drift jeg har

Lejlighed til at blive bekendt med. — Regnskabet omfatter Tiden $^{26}/_{10}$ 96— $^{23}/_{10}$ 97.

Indtægter.

Solgt 154642 Pd. Smør à 90,13 Øre	139385,55 Kr.
Andelshaverne 12387 Pd. Smør à 88,88 Øre	11010,08 —
Solgt 9550 Pd. Ost à 22,17 Øre	2117,26 —
Andelshaverne 8766 $\frac{1}{2}$ Pd. Ost à 18,26	1601,46 —
Skummet og Kjærnemælk 3907610 Pd.	39076,10 —
Valle solgt ved Auktion	405,00 —
Beholdning af Ost	1426,00 —
Beholdning af Kul	450,00 —

Ialt... 195471,45 Kr.

Udgifter.

	Ialt Kr.	Øre pr. 1000 Pd. Mælk	Øre pr. Pd. Smør
Kjørsel	6504,79	152	3,9
Lønninger	4689,61	110	2,8
Kul (Beholdningen iber.)..	1675,15	39,2	1,0
Smørtræer	2197,49	51,4	1,3
Olie, Tvist m. m.	155,80	3,6	0,1
Salt, Farve, Løbe, Kalk...	1309,94	30,7	0,8
Vedligeh. af Bygninger ...	912,76	21,3	0,6
— Inventar	358,47	8,4	0,2
Afdrag og Renter	5807,50	135,9	3,5
Nyanskaffelser	610,11	14,2	0,4
Andre Udgifter	355,85	8,3	0,2
Ialt...	24577,47	575,2	14,7

Der er ialt indvejet 4,272,578 Pd. Mælk, altsaa er

Mælken udbragt i	4,575 Øre pr. Pd.
Der er udbetalt for Mælk 151,164 Kr. 76 Øre, altsaa	3,538 — —
Difference....	1,037 Øre pr. Pd.
Driftsudgift..	0,575 — —
Overskud	0,462 Øre pr. Pd.

Eller med andre Ord: et Pd. Sødmealk er udbragt i en Nettopris af 3,538 + 0,462 Øre = 4 Øre, idet den ikke til Ostning anvendte Skummetmælk er tilbageleveret Andelshaverne til 1 Øre pr. Pd. — Priserne paa de forskjellige Slags Ost ere anførte foran, og Aarets Gjennemsnitssalgspris for Smørret var 90,13 Øre. Mælkeforbruget til 1 Pd. Smør var 25,36 Pd. — Omend Driftsudgifterne ingenlunde ere smaa, maa Resultatet siges at være godt, særlig formedelst det store Smørudbytte af Mælken og de forholdsvis gode Priser paa Smør og Ost.

Grosserersocietetets Topnotering for fineste Smør.

	1887—88	1888—89	1889—90	1890—91	1891—92	1892—93	1893—94	1894—95	1895—96	1896—97
November ...	105,0	99,6	102,5	107,0	108,8	107,5	105,6	109,0	98,5	98,0
December ...	100,4	109,5	105,0	104,0	113,2	102,8	94,5	99,0	96,0	100,0
Januar	98,5	105,0	96,8	102,4	112,0	96,0	95,5	100,0	97,0	98,5
Februar	95,5	107,5	97,5	97,8	107,5	90,8	91,5	92,8	97,8	93,8
Marts	96,0	103,0	96,5	104,0	103,2	90,0	89,2	86,0	92,8	89,0
April	82,0	87,0	91,5	91,4	90,0	84,0	81,8	82,3	81,0	83,4
Maj	76,2	84,4	83,0	78,3	90,0	76,5	73,0	79,2	76,4	79,5
Juni	84,5	84,5	75,0	78,0	83,2	83,6	69,8	74,0	79,5	79,5
Juli	85,5	91,0	73,6	84,4	85,5	95,0	71,0	83,5	83,6	82,0
August	84,4	91,4	83,0	87,8	85,5	95,2	75,8	87,4	98,0	88,3
September ..	88,5	92,5	94,3	95,3	96,8	104,0	83,5	95,0	96,5	96,0
Oktober	99,3	97,6	100,2	106,0	109,3	101,5	86,0	109,4	103,8	93,0
Gjennemsnit for Aaret	91,2	96,1	91,3	94,8	99,0	93,9	84,9	91,7	91,6	90,1

Smørprisen har som allerede nævnt været noget nedadgaaende. Af hosstaaende Tabel fremgaar det, at Gjennemsnittet af Topnoteringen, der 1895—96 var 91,₆ i 1896—97 kun blev 90,₁; men erindres maa det, at 1895—96 begyndte med Underpriser paa 1—1¹/₂ Kr. pr. 100 Pd., der forsvandt i Aarets Løb, saaledes at det ved Begyndelsen af 1896—97 var almindeligt, at Smørret betaltes med Topnotering, og saaledes vedblev det at være indtil hen i Oktober, da Markedet i England blev saa vanskeligt, at en Del Mælkerier maatte finde sig i at modtage Underpriser. Største Delen af Aaret har saaledes Flertallet af Mælkerierne faaet Topnoteringen, og Nedgangen i Smørprisen i Sammenligning med 1895—96 er derfor formentlig kun henimod 1 Øre pr. Pd., og de fleste Mælkerier have i det forløbne Aar faaet omtrent 90 Øre som Gjennemsnitspris pr. Pd. Smør.

I sin Helhed har de noterede Priser været meget nær ved de højest betalte Priser, og det er kun ganske enkelte Favoritmærker, der have kunnet opnaa en lille Overpris for mildt saltet Exportsmør. For det bedste ferske Smør blev der i nogle Vintermaaneder betalt indtil 8 Øre over Noteringen.

Mærkeligt er det saa lidt Bevægelse, der har været i Noteringen i det forløbne Aar. Den begyndte med at være 98 hele November igjennem, derefter var den 100 i December og to Uger ind i Januar, hvorefter den faldt uden en eneste Svingning indtil den midt i Maj blev 78, hvilket blev Aarets Minimum, og hvorfra der midt i Juni begyndte en Stigning, indtil der i Slutningen af August naaedes til 96, hvorfra der anden Uge i Oktober blev gaaet ned til 92. Der er kun 22 Øres Forskjel paa Aarets højeste og laveste Notering, og der er kun 7 Øre Forskjel i Prisen for Vinteren og Sommerhalvaaret.

Ved Aarets Slutning dannedes der foruden de bestaaende Salgsforeninger endnu to nye, nemlig henholdsvis i Aalborg-Egnen og ved Viborg. Den førstnævnte valgte

en Smørhandler i Aalborg til Forretningsfører, medens Mælkerierne ved Viborg har overdraget Bestyrelsen for Andelspakteriet i Esbjerg at forhandle Smørret, som ønskes betalt efter Kvalitet. Det for sydfynske Landmænds Smørexportforening i Svendborg i Marts offentliggjorte Regnskab for 1896 udviste, at Gjennemsnitsprisen for saltet Smør havde været $\frac{3}{4}$ Øre og for fersk Smør $6\frac{1}{2}$ Øre over Københavns Topnotering, medens Omsætningen havde andraget $1\frac{1}{2}$ Million Kroner.

Idet der forøvrigt henvises til Artiklen »Danmarks Smørexport 1896—97« i sidste Hefte af Tidsskriftet (1897 S. 682), skal her kun fremhæves, at Overskudsudførselen af Smør her fra Landet i 1896—97 var $92,3$ Mill. Pd., medens den i 1881—82 var $19,5$ Mill. Pd. Disse Tal er det opmuntrende for os at betragte i disse Dage, da det fra Irland angives, at Værdien af den irske Smørproduk-

Indførselen til England af Smør i Cwts.

(101,6 Pd. dansk).

Fra	1894	1895	1896	1897
Sverrig	266,306	310,809	323,829	299,214
Danmark	1,102,490	1,162,770	1,228,784	1,334,726
Tyskland	137,755	112,338	107,825	50,761
Holland	165,157	191,201	234,469	278,631
Frankrig	424,645	454,893	467,602	448,128
N. S. Wales	34,581	45,837	7,777	23,835
Victoria	190,398	212,797	154,885	169,075
New Zealand	65,626	53,262	56,370	76,522
Kanada	20,887	38,949	88,357	109,402
Forenede Stater	29,996	66,932	141,553	154,196
Andre Lande	136,991	175,924	226,287	272,311
Ialt....	2,574,835	2,825,662	3,037,718	3,217,801

tion i 1881—82 beløb sig til 4,5 Mill. £, medens den for 1896—97 kan sættes til 3,3 Mill. £. Gjennemsnitsprisen for bedste Kvalitet irsk Smør angives at være gaaet ned fra 135 s. i 1877 til 102 s. i 1887 og til 79 s. i 1897. Og selv om disse Tals Nøjagtighed bestrides fra anden Side, saa har det dog sin store Interesse for os Danske at se, at hvad der for 10—12 Aar siden blev sagt, at Irland alene vilde kunne forsyne England med fint Smør, og at irsk Smør vilde trænge det danske Smør bort fra de bedste Markeder i England o. a. l., endnu ikke er gaaet i Oplydelse.

Af foranstaaende Tabel ses, at Englands Indførsel af Smør fremdeles er i jævn Stigning, og at det samme er Tilfældet med Tilførselen fra Danmark. Der er ogsaa Stigning i Mængden af Smør fra Holland, Kanada, Forenede Stater og andre Lande, hvorimellem Finland og Argentina er. Fra de tre australske Kolonier er den samlede Tilførsel 269,432 Cwts., noget mere end i 1896, men mindre end i 1894 og 1895. Frankrig staar med en temmelig stabil Smørmængde; men for Tyskland ere Tallene stærkt nedadgaaende.

Vore australske Konkurrenter have havt megen Tørke, og efter Forlydende ere Køerne døde derude i stor Mængde, dels ligefrem af Sult, og dels af en Sygdom, der efter Beskrivelsen ligner den »Stivsyge«, som Køerne tidligere fik her i Landet, naar de maatte nøjes med Halmen, og som paa et vist Stadium gav sig til Kjende ved, at Koen kunde staa hele Dage og tygge paa et Stykke Reb eller Træ. Men selv om det australske Mælkeribrug har mange Vanskeligheder at kjæmpe med, saa er det os dog hver Vinter meget generende; og jo mere Smør Australien og Amerika sender til England, desto vigtigere er det for os Danske, for at bevare vor Afsætning, stadig at forbedre vort Smørs Kvalitet, saaledes at det kan bevare den højeste Anseelse hos Kunderne.

I sidstnævnte Henseende er der i 1897 sket et mærke-

ligt Tilfælde. En Redaktør af et skotsk Landbrugsblad, Mr. Young, fik i Foraaret Lyst til at gjøre en Rejse, og den iværksatte han paa den Maade, at han rejste omkring og nød Gjæstfrihed hos danske Landmænd, hvorefter han rejste hjem og skrev en meget ondsindet og meget ukorrekt Beskrivelse af, hvad han havde set, illustreret med f. Ex. en jydsk Gaardmand ifærd med at kjøre Gjødning, betegnet som en dansk Landmand med sit Kjøretøj o. l., og Beskrivelsen, der blev spredt i Særtryk over hele England, endte med en Advarsel til alle Englændere mod at spise dansk Smør, fordi Mælken fra de danske Kostalde skulde være i høj Grad uren. Denne Rejsebeskrivelse, der faglig set kan siges at indeholde den Ros for det danske Mælkeripersonale, der ligger i at siges, af meget uren Mælk at kunne lave det bedste Smør paa det engelske Marked, vakte pludselig en stor Del af de danske Landmænd til Erkjendelse af, at Forholdene i Kostaldene ikke altid ere saa gode, som de helst burde være. Naar en Englænder skrev det, maatte Sagen undersøges. Og medens Konsulenter og Mælkeribestyrere ere blevne overhørte eller ilde-sete, hver Gang de have ønsket dette Forhold forbedret, saa foranledigede Englænderen ved sit ondsindede Angreb paa det danske Smør, at Sagen skænkedes den fornødne Opmærksomhed; og nu er det virkelig sket, at den, omend paa forskjellig Maade, bliver taget op mange Steder i Landet, saaledes at Følgen forhaabentlig vil blive, at der vil komme en mindre Mængde daarlig Mælk end tidligere til Mælkerierne, og disse ville blive i Stand til at levere en finere Kvalitet Smør.

For Forbedring af Smørret er der iøvrigt i Aarets Løb som sædvanlig arbejdet paa mange forskjellige Maader. Forsøgslaboratoriet fortsætter stadig sin meget omfattende Virksomhed, hvoriblandt de sammenhængende Rækker af Smørudstillinger maa tillægges en stor Betydning. Men desuden holdes der talrige Bøtteudstillinger og enkelte større Mælkeriudstillinger ude omkring i Landet, og Stats-

understøttelsen til Mejerskers og Mejeristers Videreuddannelse anvendes efter den vedtagne Plan, idet der er langt flere Ansøgere, end der kan blive uddelt Portioner.

Endnu skal det kun nævnes, at det danske Mælkeribrug i det forløbne Aar har mistet to hver paa sin Vis ivrige Arbejdere, nemlig Konsulenterne Segelcke og Dencker. I førstnævntes Sted er Konsulent Hørlyck bleven ansat; men det synes at falde vanskelig at faa Konsulent Denckers Plads udfyldt igjen.